బుద్ధిః కర్మానుసారిణి

శ్రీమతి తిరుగూరి రత్నమ్మ

మాధవరావు స్ఫురద్రూపి, చాలా బుద్ధిమంతుడు అందంగా కూడా వుంటాడు మంచి చురుకైనవాడు ఇంటరు చదువుతున్నాడు కాలేజీలో వున్న అన్ని స్పోర్ట్సులోనూ, వుత్సవాలలోనూ పాల్గొంటూ చాలా ఉత్సాహంకల యువకుడనీ తెలివైన వాడనీ పేరుపొందేడు

మాధవరావుకి తండ్రి చిన్నతనంలోనే పోవడంనుంచి మేనమామ నారాయణరావుగారి దగ్గరనే పెరుగుతున్నాడు భర్త గతించిన వెంటనే రామలక్ష్మమ్మ అయిదు సంవత్సరాల పిల్లవాడగు మాధవుడినీ, పది, పదిహేను వేల రూపాయిల ఆస్తినీ పట్టుకుని అన్నగారింటకి ధవిళేశ్వరం చేరుకుంది అన్నగారూ, వదినగారూ కూడా, ఆమెకూ, ఆమెకుమారునికీ ఏవిధమైన లోపం రాకుండా చూస్తున్నారు నారాయణరావుగారికి ధవిళేశ్వరంలో చాలాభూవసతివుంది మంచి పలుకుబడి వుంది దానధర్మాలకు, సంప్రదాయ ఐశ్వర్యాలకు ఆ చుట్టుప్రక్కల వున్న కుటుంబాలన్నిటిలో గొప్పకుటుంబమని పేరుపొందింది నారాయణరావుగారి భార్య లక్షిందేవికూడా, కార్యేషు దాసీ, కరణేషు మంత్రీ అన్నట్లు భర్త అభిప్రాయాలకు విరుద్ధంగా నడవక ఆయన అడుగుజాడలనే అనుసరిస్తూ ఉత్తమ ఇల్లాలని అనిపించుకుంటూంది

రామలక్ష్మమ్మ పుట్టింటికి వొచ్చిన సంవత్సరం లోపుగానే లక్షిందేవికి ఆడపిల్ల పుట్టింది ఆ బిడ్డకు రాధ అనిపేరు పెట్టేరు మేనకోడలిని చూచుకుని, భర్తపోయిన దుఃఖం రామలక్ష్మమ్మ కొంతవరకు మరవగలిగింది రాధా మాధవులిద్దరూ దినదిన ప్రవర్ధమానులై పెద్దవారలకు ఆనందం కలుగచేస్తున్నారు

మాధవరావుని అచ్చటవున్న చిన్నస్కూలులో ప్రవేశపెట్టారు స్వతస్సిద్ధంగా తెలివైనవాడవడంచేతనూ, మంచి ప్రైవేటు మేష్టారుని పెట్టి మేనమామ ఇతని చదువు విషయం ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకోవడం చేతనూ ప్రతీక్లాసులో ఫస్టుగా పాసయి పదకొండో ఏటికల్లా 'థర్డుఫారం' పాసయినాడు ఇక పైచదువు అచ్చట లేనందున రాజమండ్రి స్కూల్లో ప్రవేశపెట్టి అతని రాకపోకలకు ఒక జట్కాబండీ కొన్నాడు మేనమామ నారాయణరావు

ఒక్కగా నొక్క కూతురు అవడంచేత, చాలా రోజులకు పుట్టడంనుంచీ రాధకు చాలాముద్దు ఎక్కువైంది తను ఏదికోరినా తల్లి దండ్రులు మేనత్తకూడా రెక్కలమీద తెప్పించిఇవ్వడంనుంచీ వళ్లు చేసే అపురూపం ముద్దువల్ల ఎంతో నెమ్మదయిన పిల్లయినప్పటికీ పంతం, పట్టుదలా రాధకు ఎక్కువైనాయి తను కోరగానే, 'కొండమీద కోతి' అయినా దగిరావలసినదే తల్లి, తండ్రీ మేనత్తకూడా రాధ క్రిందనడిస్తే ఎక్కడ కందిపోతుందో అని అరచేతి నిమ్మపండులాగ చూచుకుంటున్నారు కాని ఎంత మారాం చేస్తూన్నా, ఎంత పట్టుదల పట్టి ఏడుస్తూన్నా కూడా 'అదిగో' బావవస్తున్నాడంటేమాత్రం టక్కున వూరుకుంటుంది

ప్రతి సంవత్సరం క్లాసులో ఫస్టుమార్కు కొడుతూ మాధవరావు పదిహేన్నో ఏటికల్లా స్కూలుఫైనలు పాసయి ఇంటరుక్లాసులో ప్రవేశించాడు

రాధకుకూడా పదోఏడు వచ్చింది రోజూ స్కూలుకు వెళ్లి చదువుకుంటూంది తనకు స్కూల్లో ఇచ్చిన లెక్కలు, పాఠాలు మొదలయినవి మళ్ళీ బావ ఇంటిదగ్గర బోధపరచనిదే రాధకు సంతృప్తిలేదు ప్రతీరోజు రాత్రి మాధవుడు మరదలికి పాఠాలు బోధపరుస్తూంటాడు

సాయంకాలం నాలుగుగంటలకల్లా స్కూలునుంచి వచ్చి కాళ్లుచేతులుకడుక్కొని బట్టలు మార్చుకుని మస్తాబై బావఎప్పుడు వస్తాడా అని రాధ ఎదురుచూస్తూంటుంది జట్కాబండీచప్పుడు దూరంగా వినపడగానే ఎదురుగా వెళ్లి బావచేతిలో పుస్తకాలందుకుని తీసుకువస్తుంది అతను కాలేజీనుంచి ఒకక్షణం రావడం ఆలస్యమైతే రాధ 'కాలుగాలిన పిల్లిలాగ' ఇంట్లోకీ వాకిట్లోకీ తిరుగడం మొదలు పెడుతుంది. కాలేజీనుంచి రావడంతోనే డ్రెస్సు మార్చుకుని బావామరదళ్లిద్దరూ రామలక్ష్మమ్మ పెట్టిన ఫలహారం తీసుకొని ఆనకట్టవేపు షికారువెళ్లేవారు కాలేజీలో జరిగిన సంగతులన్నీ మాధవుడు చెప్తుంటే రాధ చాలా కుతూహలంగా వింటుంది మేనకోడల్ని చూచుకుని రామలక్ష్మమ్మ, మేనల్లుడ్ని చూచుకుని నారాయణరావు మురిసిపోతుంటారు వీరే కాకుండా వూరిలో జనంయావత్తూ రాధామాధవులు షికారు వెళ్లినప్పుడు చూసి ముచ్చటపడుతారు రాధ పుట్టిననాడే నారాయణరావుగారికి కూతురు పుట్టినదని అనేవారికంటే మాధవరావుకి పెళ్లాం పుట్టిందని అనేవారే హెచ్చుమంది ఉన్నారు వీరిద్దరూ దంపతులయితే చూడముచ్చటగా వుంటుందని అందరూ అనుకుంటూ వుండేవారు

తనకు ఇతర మొగసంతానం లేనందున తనకు చేదోడు, వాదోడుగా వుంటాడనీ, ఎరుసు, ఎబ్బెట్టు వుండదనీ, పిల్లాడుకూడా బుద్ధిమంతుడు, తెలివైనవాడు, రూపసి, చదువుకుంటున్నాడు చేతికీ నోటికీ ఎరుసులేని సంబంధం ఆస్తికూడా వుంది అయినా తన ఆస్తిమాత్రం ఇంకెవ్వరు తినాలి' అనీ తనకూతుర్ని మేనల్లుడుకు ఇవ్వాలని నారాయణరావుకు చాలా అభిలాషగా వుంది కాని, లక్షిందేవికి మాత్రం 'ఒక్కగానొక్కపిల్ల ఇంట్లో ఇంట్లోనే ముడిపెడితే ముద్దుముచ్చటలేమీ తీరవనీ రాధకు పైసంబంధం మంచిది, అనుకూలమైంది చూచి చెయ్యాలనీ, మనసులో వుంది కాని నిండుకుండ లవడంనుంచి ఎక్కడా తొణకడంలేదు పెండ్లిమాట ఎవరు ఎత్తినా "చూదాములెండి ఎవరెవరికి ఘటనో అలా గవుతుంది మన ప్రయత్నం ఫలిస్తుందా," అని లక్షిందేవమ్మ జవాబు చెప్తుంది రామలక్ష్మమ్మ మాత్రం రాధను తన కొడుక్కే ఇస్తారని మురిసిపోతూ తన నగలన్నీ పెట్టి కోడలికి అలంకారంచేసి ఆనందిస్తూంటుంది ఆమె ఆనందానికి లక్షిందేవి అడ్డురాదు కాని 'నీ పెళ్లాన్ని పిలు' అని మాధ

వరావుతో చెప్పినా, 'నీ మొగుడికి తీసుకెళ్లియ్య' అని రాధతో చెప్పినా, లక్ష్మీదేవి "ఇప్పటినుండీ అలాగనకండి వదినా వాళ్ల లేతమనస్సుల్లో ఇలాంటి వుద్దేశాలు మనం కలగజేయరాదు," అని అంటుంది

"తప్పేముందమ్మా! మూడుముళ్లు పడడానికి ఆటంకం ఏముంది? ఎలాగా రాధ మావాడిసొత్తే అది నా కోడలే?" అని రామలక్ష్మమ్మ జబాబు చెప్తుంది.

"పోనిస్తురూ, అయినప్పుడలాగే అందురు కాని ఇప్పటినుంచే అలాగ పేర్లు పెట్టడం నాకిష్టంలేదు ఎవరెవరకు ఘటనో మనం చూడొచ్చామా?" అని లక్ష్మీదేవి అంటుంది

ఆమె లోతుహృదయంలో ఏముందో ఆడబిడ్డ కంతుదొరకటంలేదు తమమీద అభిమానం లేదనకుందామా అంటే తనన్నా తనకుమారుడన్నా అతి ప్రేమగా ఆదరంగా చూస్తుందేకాని ఏవిధమైన లోపం రానీయదు పెళ్లిమాట ఎత్తితే మాత్రం ఎవరెవరికి ఘటనో అంటుంది ఆమె మనస్సులో మాట తెలిస్తే బాగుండును ఈ మాఘ అన్నయ్యని అడిగి అటో ఇటో తేల్చాలి వాళ్ల పిల్లను ఇవ్వకపోతే నేను క్షణం ఇక్కడ వుండను మా వాడికేం తక్కువనో ఈవిడ ఆతీరుగా అంటుంది అని రామలక్ష్మమ్మ ఒకనాడు మనస్సులో తీర్మానించుకుంది

* * *

మాధవరావు ఇంటరు క్లాసులో ప్రశిడెన్సీకి మొదటివాడుగా వచ్చాడు అతనికి మొదటినుండీ వైద్యవిద్యయందు అభిలాష హెచ్చుగా నుండుటనే మదరాసు మెడికలు కాలేజీలో సీటుకొరకు అప్లికేషను పెట్టాడు రాజధానికి ప్రథముడుగా రావడంచేత ఎవరి సిఫారసులు అక్కరలేకుండానే సులభంగా వైద్యకళాశాలయందు సీటు దొరికింది

'కాని, రాధని విడిచి ఎల్లా వుండడం? కాసేపు చూడకుండా వుండలేనుకదా! ఒక్కొక్క సెలవుమధ్య మాజేసి సెలవు గడవాలి అబ్బ తొంభయి రోజులు తలచుకుంటే భయమేస్తోంది' అని తనలో అనుకోడం మొదలుపెట్టాడు

మదరాసులో చదువుకునే అమ్మాయిలు సీతాకోకచిలుకల్లాగు సింగారించుకుని కాలేజీలకు వస్తారనీ తోటి అబ్బాయిలను భ్రమింపజేస్తారనీ ఎవరో చెప్పగా రామలక్ష్మమ్మ వింది అందుచేత తన కొడుకు కూడా అటువంటి అమ్మాయిలను చూచి పల్లెటూరిలో పెరిగిన తన మేనకోడలు రాధని చేసుకోనంటాడేమో కొడుకు కాబట్టి, మద్రాసు వెళ్లేముందుగానే పెళ్లికాస్తా అయిందనిపిస్తే బాగుంటుందని రామలక్ష్మమ్మకు తోచింది - (అతి ప్రేమ ఎచ్చట వుంటుందో అనుమానం అక్కడే తోస్తుంది) ఒకనాడా విషయం అన్నగారితో "అన్నయ్యా మనవాడు మద్రాసు వెళ్లేముందుగానే శుభకార్యం కాస్తా జరిగిస్తే బాగుంటుందేమో, 'శుభస్య శీఘ్రం' అన్నారు" అని అంది

"అవునమ్మా! నేనూ అదే ఆలోచిస్తూన్నాను," అని అతను జబాబు చెప్పేడు

తనతో సమానబాధ్యత గల సతీమణితో ఇంతవరకూ ఆప్రస్తావన ఎందుకు ఎత్తలేదా అనుకుని ఇవాళరాత్రి తప్పక ఆవిడతో ఆలోచించాలి, అని నిశ్చయించుకున్నాడు

శారదాబిల్లు అమలులోకి వచ్చినా చాటుమాటుగా బాల్యవివాహాలు యాదృచ్ఛికంగా జరుగుతూనే ఉన్నాయి అందునించి రాధకుకూడా వ్యక్తురాలు కాకుండా పెళ్లిచేయాలనీ సంప్రదాయమైన కుటుంబములో శాస్త్రదూష్యమైన రజస్వలానంతర వివాహం చేయడం ఇష్టంలేదనీ లక్ష్మీదేవి అభిప్రాయం ఏరోజున నారాయణరావు కుమార్తె వివాహ విషయం భార్యతో ప్రస్తావించాలనుకున్నాడో ఆనాటిరాత్రి భోజనాలు, చక్కబెట్లు ముగించుకుని, మంచినీళ్ల చెంబు, తాంబూలం పళ్లెం చేత ధరించి లక్ష్మీదేవి పడకగదిలోకి వచ్చింది ఆమె వచ్చుసరికి నారాయణరావు మంచంమీద పరుండి అర్ధనిమీలిత నేత్రుడై కుమార్తె పెళ్లివిషయం, అల్లుడి చదువుగురించి ఆలోచిస్తూన్నాడు "ఏమిటో చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూన్నారే" అని లక్ష్మీదేవి అడిగేసరికి, అతని ఆలోచనాప్రవాహానికి ఆప్రశ్న అడ్డుగట్టు అయింది భార్యను చూచి "ఆఁ ఏమీ లేదు నీవింకా రాలేదేమా అని చూస్తూన్నాను" అన్నాడు నారాయణరావు

"సరే కానీండి మనరాధకు పన్నెండో ఏడు వచ్చింది ఆట్టే కాలం ఇంక పిల్లను అట్టే పెట్టడం నాకిష్టంలేదు ఏదో లేక లేక పుట్టినపిల్ల, దానికి తొందరగా పెళ్లిచేసి ముద్దుముచ్చట చూడాలని వున్నది అదీగాక సాంప్రదాయకమైన కుటుంబం మనది పిల్ల పెద్దమనిషి కాకుండా పెళ్లిచేసి తీరాలి మీతో ఈవిషయం ఎన్నోరోజులుగా చెప్పాలనివున్నా మీరే ప్రస్తావిస్తారేమో మీకుమాత్రం అదివుండదా అని ఊరుకున్నాను ఎంతకీ మీలో కదలిక కనబడడంలేదు" అనిమంచందగ్గర వున్న తివాసీ మీద కూర్చుని తమలపాకుల సున్నంరాసి చిలకలు చుట్టుతూ రాధ పెండ్లివిషయం ముందుగానే లక్ష్మీదేవి ఎత్తింది

"లేదే, నేనూ ఇప్పుడదే ఆలోచిస్తూన్నాను నీ అభిప్రాయం తీసుకుని సిద్ధాంతిగారిదగ్గరకెళ్లి ముహూర్తం పెట్టిద్దామనే నేను ఇవాళ అనుకున్నాను" అన్నాడు నారాయణరావు భార్య ఇచ్చిన తమలపాకుల చిలక లందుకుంటూ

"అదేమిటండీ? పెళ్లికి పెళ్లికొడుకూనా? అన్నట్టు సంబంధం ఏదీ చూడనిదే పెళ్లిముహూర్తం ఏమిటి? యజ్ఞానికి ఏమిటి యత్నం అంటే కత్తులు, కటార్లు అన్నట్టు లాగుంది మీమాట ముందు సరి అయిన సంబంధం నిశ్చయమైతే తరువాత ముహూర్తం చూపించవచ్చును" అని అంది

దానితో నారాయణరావుకు తన భార్యామణి వుద్దేశం మేనరికం ఇవ్వడం ఇష్టంలేనట్టు స్పష్టమైంది కాళ్లు చేతులు చల్లబడ్డాయి అవతల తననే నమ్ముకుని వున్న చెల్లెలు మనస్సు కష్టపెట్టడం ఇష్టంలేదు ఇటు భార్యమాట జవదాటడం ఇష్టంలేదు ఇరుకున పడ్డాడు. కాని, తాను బోధపరచి చెప్పితే తన ఇల్లాలు వినకపోతుందా అన్న ధైర్యంతో ఆమెమనస్సు మార్చదలంచాడు "చూడూ సంబంధం వేరే చూడడం ఎందుకు? అల్లుడు ఇంట్లోనే వున్నాడుగా! మన మాధవుడికి ఏం తక్కువ? వాడిలో ఏం లోపం వుంది?

"తక్కువ లోపం వుందని కాదు నాఅభిప్రాయం నిక్షేపంలా వున్నాడు కాని—

"మరి కానీ, ఏగాని ఏమిటది? నీ మనస్సులో వున్న మాటేదో సరిగా చెప్పు మనం చేసే పొరపాట్లవల్ల జీవితాంతంవరకూ సుఖదుఃఖాలు అనుభవించేది మన చిట్టితల్లి. అందునించి మనం నిదానంగా ఆలోచించి మరీ ఈ విషయం నిర్ధారణ చెయ్యాలి కాబట్టి నీమనసులో వుద్దేశం ఏమిటో స్పష్టంగా చెప్పు"

"అబ్బే, మరేమీ లేదు ఒక్కగానొక్క పిల్ల ముద్దు, ముచ్చట, రాకపోక ఏమీ వుండవు"

"ఓస్ అంతేనా? నీ అమాయకత్వానికి నాకు నవ్వొస్తూంది చూడు నామాట విను. చిట్టితల్లిమీద నీకెంత బాధ్యతవుందో నాకూ అంతబాధ్యతవుంది నేను చాలాదూరం ఆలోచించేను నీకు ఒక్కొక్క పాయింట్ చెప్పుతాను విను ఒకటి పిల్లాడా బుద్ధిమంతుడు రెండు బాగా చురుకుగా చదువుకుంటూన్నాడని వాడికొచ్చిన ఫస్టుక్లాసు మార్కులే చెప్పుతూన్నాయి మూడు

సంప్రదాయానికా లోటులేదు నాలుగు పిల్లవాడు మంచి రూపసి అయిదు ఇంక ఆస్తిపాస్తులు ఎనిమిదెకరాల మాగాణి, నాలుగెకరాల మెట్టపొలం వుంది పదివేల దాకా రొఖ్ఖం వుంది లక్ష్మికి నాలుగైదు వేల రూపాయిల నగలున్నాయి ఇదిగాక అయిదారేళ్లకు వాళ్ల సంసారం దేవునిదయవల్ల వృద్ధి అయేసరికి డాక్టరుపరీక్షపేసయి ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు పెట్టుకుంటే దోసిళ్ళతో గడిస్తాడు అయినా మన ఆస్తీ ఎవరు తినను చెప్పు? నేను పెద్దవాడినైపోతున్నానా? దస్తు, సిస్తులు, వసూలుచేయడానికీ, కవులు కదపాలు రైతులదగ్గర కట్టించుకుందుకీ నాకు చేదోడు వాదోడుగా వుంటాడు మనం మాధవుడిదగ్గర చనువుగా వున్నట్టు పరాయి సంబంధం పిల్లాడితో వుండగలమా? ఇదయితే చేతికీ నోటికీ ఎడంలేని సంబంధం లక్ష్మికూడా చాలా నెమ్మదైనది దాని మనసు కష్టపెట్టినవాళ్లం అవుతాము లక్ష్మికి కూతురైనా, కోడలైనా చిట్టితల్లే చిట్టితల్లి ఎంత అపురూపంగా పెంచబడిందో లక్ష్మికి బాగా తెలుసును దాన్ని పూవుల్లో పెట్టుకుంటుంది లోకనిందకూడా పడిపోతాము నీవుకూడా ఆలోచించు నీమాట తోసిపారేయడం నాకిష్టం లేదు నీవూ తెలివైన దానివి గుట్టుగా సంసారం ఇంతవరకూ నడుపుకొస్తూన్నావు కేవలం ముద్దుముచ్చటలకొరకని దూరభారం సంబంధం చేయడం నాకిష్టంగా కనబడదు దూరపుకొండలు నునుపని వెళ్తే అందులో ఎన్నికంటకవృక్షాలు వుంటాయో ఎవరికి తెలుసు? జమిందారులు ముచ్చటపడి ఎగిరి గంతేసి ఇవ్వవలసిన సంబంధాల్ని తోసిరాజని పై సంబంధాలకు వెళ్లడమంత తెలివితక్కువ ఇంకొకటి కనబడదు అదీగాక సరిఅయిన సంబంధంకూడా నాకు ఎక్కడా కనబడదు నేను ఏదో నాచెల్లెలిమీద అభిమానం కొద్దీ చెప్పుతూన్నాననుకోకు, నీవూ ఆలోచించు రాధా మాధవులిద్దరి ప్రవర్తన నీవు చూస్తూనేవున్నావు కదా! మద్రాసులో సీటు దొరికిందన్న రోజున చిట్టితల్లి 'నాన్నగారూ అయితే, బావ మనందర్నీ విడచిపెట్టి వెళ్లిపోతాడా?' అని బిక్కమొగం వేసి అడిగింది

భర్త ఇచ్చిన దీర్ఘమయిన ఆర్గ్యుమెంటు లక్ష్మీదేవి మౌనంగా వింది పై సంబంధాల మోజు కొంతవరకు తగ్గింది అన్నిటికన్నా లోకనింద చాలా పడిపోతాననుకుంది ఇంతవరకూ కొంత జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటూ వచ్చిన తన మంచితనానికి తీరని కళంకం అయిపోతుంది ఇక ఆడబిడ్డ క్షణం తన యింట్లో వుండదు కూతురికి పైసంబంధం చేసి ఆడబిడ్డను వెళ్లగొట్టిందన్న అపకీర్తి తనకు వస్తుంది అదీగాక ఎంచదగిన లోపాలు మాధవుడిలో ఏమీ లేవు తనన్నా మేనమామన్నా ఎంతో భక్తిశ్రద్ధలు కలిగి వుంటాడు ఇటు భర్తమనస్సు, అటు ఆడబిడ్డ మనస్సు కష్టపెట్టి ఆ లేత హృదయాలకు గాయం కలిగించి తాను బావుకొనేదేముంది? రాధను వదలి క్షణం మాధవుడు వుండలేడు అతనుక్షణం కనబడకపోతే రాధ నిలువలేదు అటువంటివారి ప్రేమలతకు తానేల గొడ్డలిపెట్టు కావాలి అనుకుంది

"మీరు చెప్పిన విషయాలు అన్నీ బాగానే వున్నాయి నాఅల్పబుద్ధికి తోచినదేదో నేను అన్నాను క్షమించండి మీ అభిప్రాయానికి ఎదురీదడం నాకు మొదటనుండీ అలవాటులేదు ఇష్టంకూడా లేదు మీ ఇష్టప్రకారం తప్పక మేనరికం చేదాము ముహూర్తంమాత్రం తొందరలోనే పెట్టించాలి "చూడూ అదికాదు చిట్టితల్లిని ఇంకెవరికయినా ఇస్తామనుకో వాళ్లు దాన్ని సరిగా చూస్తారో లేదో మన లక్ష్మి అయితే కందకుండా చూచుకుంటుంది ఇక ముద్దుముచ్చటలు మనం కావలసినన్ని జరుపుకోవచ్చును వాళ్లూ ఇంతో అంతో వున్నవాళ్లు కాని, దరిద్రులు కారు గదా! రాకా, పోకాకి మనవాడు ఎలాగూ మద్రాసు వెళ్ళిపోతున్నాడు వక్కగానొక్క కొడుకుని విదలి లక్ష్మి వుండలేదు కదా! అక్కడ వాళ్లు కాపురం పెట్టుకుంటే మనం వెళ్లవలసిన పండుగలకు మనం వెళ్లొచ్చు వాళ్లు రావలసిన పండుగలకు వాళ్లు రావచ్చును "

ఇంతలో రాధ నిద్రలో 'బావా పారిపోకు—పట్టుకున్నాలే! ఇంకెక్కడికి పారిపోతావు నాకు చిక్కకుండా పారిపోవాలనుకున్నావేం దొంగా, దొరికావులే' అని కలవరించింది దానితో లక్ష్మీదేవి మనస్సు పూర్తిగా పైసంబంధాలమీద మోజు పోయింది భర్తతో "చూశారా మన చిట్టితల్లికి నిద్దరలోకూడా బావధ్యాసే," అంది

"చూచావా మరి?" అన్నాడు నారాయణరావు

వైశాఖశుద్ధ పంచమినాడు రాధా మాధవుల పెళ్లి దివ్యంగా జరిగిపోయింది పెళ్లిపందిట్లో పెళ్లిపీటలమీద రాధా మాధవులు రతీ మన్మధుల్లా వున్నారు దివ్యమైన తేజస్సు వధూవరులిద్దరి ముఖాలమీద చూపరులకు కనబడింది కొడుకు కోడలు తలంబ్రాలు పోసుకుంటూంటే రామలక్ష్మమ్మ కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి

* * * *

పది కేలెండర్ల కాగితాలు చింపివేయబడ్డాయి ఈ పదేండ్ల కాలప్రవాహంలో జరిగిన మార్పుల్లో మాధవరావు M B BS డిగ్రీ సంపాదించి మదరాసులో ప్రైవేటు ప్రాక్టీసుపెట్టేడు చాలా ద్రవ్యంతోబాటు మంచి నెమ్మదిగల డాక్టరనీ చెయ్యిచలవ వుందనీ కీర్తికూడా ఆర్జిస్తూన్నాడు ఇద్దరు ఆడపిల్లలు పుట్టేరు పెద్దమ్మాయి రేవతికి అయిదోఏడు, రెండో అమ్మాయి రోహిణికి మూడోఏడు నడుస్తూంది రాధ అయిదోమాసంగర్భిణీ ఇద్దరుపిల్లలూ చక్కనివారే రేవతి కొంచెం చాయ తక్కువ కాని ముఖం చాలా కళగా వుంటుంది రేవతి అచ్చంగా తండ్రిపోలిక చిన్నపిల్ల రోహిణి పసుపుతోకూడిన తెలుపురాయతో పసినిమ్మపండు లాగుంటుంది ముఖంలో చాలా నాజూకుతనం అమాయకత్వం తొణుకులాడుతూంటుంది. మొత్తానికి ఇద్దరూ జనముద్దు పిల్లలే ఎరుపుడ్రస్సు రేవతికి, నలుపుడ్రస్సు రోహిణికి వేసి తోపుడు బండీలో షికారుకు పంపితే తోవపొడుగునా అందరూ ముద్దులాడుతుంటారు

మూడేండ్లక్రిందట గోదావరి పుష్కరస్నానాలకని రాజమండ్రి వెళ్లిన రామలక్ష్మమ్మ అచ్చట కలరా తగిలి అన్నగారింట్లో తన భౌతికదేహం వదిలిపెట్టింది అందుచే మదరాసులో రాధా మాధవులిద్దరే పిల్లలను పెట్టుకుని కాపురమున్నారు వారి దాంపత్యము ఇరుగు పొరుగువారికి ఆదర్శప్రాయంగానూ, ఆనందప్రదంగాను కనబడుతుంది

సెలెక్టు థియేటరులో స్వర్గసీమ సినిమా వచ్చింది అది క్రొత్తగా 'రిలీజు' అవడం చేత భానుమతి తన అభిమానతార అవడం చేత సినిమాకు తీసుకెళ్లమని రాధ భర్తను కోరింది ఎన్నడూ అడుగని తనభార్య నాకు సినిమాకు వెళ్లుదామని అనుటచేత ఒకనాడు మాధరావు రాధను పిల్లలను సినీమాకు తీసుకువెళ్లేడు

మాధవరావింట్లో వుండవలసిన హంగులన్నీ వున్నాయి ప్రాక్టీసు పెట్టిన రెండో ఏట ఇరవయివేలు పెట్టి ఒక పెద్దమేడ మైలాపూరులో కొన్నాడు ఒక అయిగు వేలు పెట్టి మోటారుకొన్నాడు ఇంకొక పదివేలు ఖర్చుపెట్టి హాస్పిటలుకు కావలసిన పరికరాలు, మందులు తెప్పించాడు ఈ ఖర్చులన్నిటికి తన తల్లి అతి జాగ్రత్తగా దాచిన పదిహేను వేలు మెరక పొలం

అప్పేస్తేవచ్చిన పన్నెండు వేలు, మామగారు సహాయంచేసిన అయిదు వేలు ఖర్చుకాగా బేంకిలో అయిదు వేలు అప్పుచేశాడు ఇంటి పనికి ఒక మగనౌకరు, ఒక ఆడమనిషి, వంట కొక అయ్యరుని పెట్టేడు. రాధకు ఏవిధమైన లోటు కలుగచేయలేదు నారాయణ రావు లక్ష్మీదేవి అప్పుడప్పుడు వచ్చి కూతుర్ని అల్లుడ్ని చూచి మనుమలని ముద్దులాడి నాలుగురోజులుండి ఆనందించి వెళ్లుతుంటారు.

సినిమా ప్రారంభమైంది ఇంతలో పరిమళ మిళితమైన ఒకపిల్లవాయువు మాధవరావుని చుట్టుముట్టింది 'ఎక్కడనుంచి వస్తూంది ఈ దివ్య పరిమళం?' అని అటు ఇటు చూచేడు తనప్రక్కనే వున్న కుర్చీలో సుమారు పద్దెనిమిదేళ్ల అమ్మాయి కూర్చునుంది ఆమె తలలో తురుముకొనిన మల్లెలు, మొల్లలు, విరజాజుల కదంబపు పుష్పవాసనయే మాధవరావుని అలముకుంది ఎవరీమె అని ఆమెను తదేక ధ్యానంగా చూచాడు తనకు తెలిసిన వాళ్లలో ఇటువంటి అమ్మాయిని ఎన్నడు చూచినజ్ఞాపకం రాలేదు తాను పదిపన్నెండేళ్లగా మదరాసులో కాపురముంటూన్నాడు చాలమంది ఇళ్లకు వైద్యం చేయుటకు వెళ్లుతుంటాడు మిక్సెడ్ క్లబ్బుకీలన్నింటిలోనూ తాన మెంబరే అయినప్పటి ఎన్నడూ ఈ జవ్వనిని చూడలేదే అనుకున్నాడు సినిమా చూడడంలో లీనమైయున్న సుందరి ఈతనిని గమనించలేదు ఇంతలో 'గృహమే కదా స్వర్గసీమ' అని జయమ్మపాడిన పాట మాధవరావుని ప్రకృతిస్థుని చేసింది కొంచెం సేపటికి 'ఇంటర్‌వల్' అవడంచేత హాలోలు దీపాలు వెలిగించేరు 'సోడాలైంజూస్' 'పాన్‌బీడా' వాళ్ల కేకలతో హాలంతా మారుమోగుతోంది ఎవరిసందడిలోవాళ్లున్నారు మాధవరావుప్రక్కను కూర్చున్న యువతి ఈయనను చూచి 'హల్లో, డాక్టర్ నమస్తే' అని నమస్కరించింది ఆమె ఆవిధంగా పలకరించడం చూచి తెల్లపోయేడు ఎందుకో కంగారుపుట్టింది కొంచెంసర్దుకుని "నమస్తే, క్షమించాలి మీ రెవరో నాకు గుర్తులేదు," అన్నాడు

"నే నెవరయితే నేమిలెండి మిమ్మలను, మీకీర్తిని, మీ ప్రతిభను నేను బాగా ఎరుగుదును సుమారు ఏడాదినుండి మీపరిచయభాగ్యంకోసరం నేను ఎదురుచూస్తూన్నాను అనుకోకుండా నేడు అది లభ్యమైంది"

"ఓహో అలాగా!" అని మాత్రం మాధవరావుఅనగలిగేడు ప్రక్కనే కూర్చున్న తన భార్య ఈ అపరిచిత వ్యక్తితో ఈ విధంగా మాట్లాడ్డం చూచి ఏమనుకుంటుందో అని చాలా భయపడ్డాడు కాని ఇంకా ఆ వ్యక్తి ఇతనిని వదలునట్లులేదు "డాక్టర్ రేపు మీరు మా యింటికి ఒకసారి రావాలి మీతో చర్చించి నేర్చుకోవలసిన విషయాలు కొన్నివున్నాయి పోయిన సంవత్సరం మెడికల్ కాలేజీలో ఆంధ్రా వీక్ సెలబరేషన్సులో మీరిచ్చిన స్పీచ్ ఎంత బాగుంది? సెలయేటి ప్రవాహంలాగ జలజల ప్రవహించింది మీ వాగ్ధోరణి ఎంత ఉద్దండులండీ మీరు మీ వుపన్యాసం విన్నతరువాత తతిమ్మా వారి వుపన్యాసాలు పేలవంగా కన్పడ్డాయి నాకు"

ఆమె ధోరణి ఏమీ మానేటట్టు లేదు తనభార్య కేసి చూశాడు మాధవరావు తమ సంభాషణ తిన కిష్టము లేనట్లు రాధ మొఖంలో స్పష్టంగా కనబడింది సినిమా చూచి వికలమవుతున్న రాధ మనస్సుకు వీరి సంభాషణ సహింపరానిదే అయింది భర్తను వారింపదలంచి రాధ "రోహిణికి దాహం వేస్తూందిట కొంచెం లైంజూస్ ఇప్పిద్దామా?" అని అడిగింది

భార్యవుద్దేశము గ్రహించి మాధవరావు రోహిణిని ఎత్తుకుని బయటకు తీసుకువెళ్లి ఆమెకు కావలసిన పానీయ మిప్పించి 'చాక్‌లేట్లు' పేకెట్టును కొని తీసుకువచ్చి భార్యచేతి కిచ్చేడు ఈసారి కూర్చునేటప్పుడు రోహిణిని తనకు ఆసుందరికి నడుమనున్న కుర్చీలో కూర్చోపెట్టి తాను భార్య పక్కని కూర్చున్నాడు మొదట అట్లు కూర్చుందుకు సిగ్గుపడిన రాధ ఇప్పుడేమీ అభ్యంతరపెట్టక భర్త చేసిన పనికి మనస్సులో ఎంతో సంతోషించి నమస్కరించింది మాధవరావు బయటకు వెళ్లినదిమొదలుగా ఆ సుందరి వింత మృగాన్ని చూచినట్లు రాధని ఒకటే చూడడం మొదలుపెట్టింది రాధ ఆమెను చూసి ముఖం తిప్పుకుంది 'నీ గర్వం అణుస్తాలే' అన్నట్టు ఆ సుందరి తలపంకించింది మాధవరావు రాగానే 'ఆవిడ ఎవరండీ?' అని ప్రశ్నించింది సుందరి

"నా భార్య, వీళ్లిద్దరూ నా పిల్లలు" అన్నాడు

"ఓహో అలాగా మీ చిన్నమ్మాయి ఎంత బాగుంది అచ్చంగా మీపోలికే ముద్దులు మూటకట్టుతోంది"

ఇంతలో సినిమా ప్రారంభమైంది ప్రపంచంలో ఇంత అందమైన మనుష్యులుంటారా? అని మాధవరామెను చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు అందానికి తగిన వాక్చాతుర్యం, చురుకుదనం కలసి బంగారానికి తావి అబ్బినట్లుంది ఆమె మాట్లాడితే మల్లెపూలు పైని చల్లినట్లు, పన్నీరు చిలికినట్లు అనిపించింది ఇంతవరకూ కూపస్థమండూకంలాగ ప్రపంచంలోకల్లా రాధే చక్కనిదని భ్రమించాను పరాయిమగవాడెవడైనా తన కొరకు వస్తే మా రాధ నేను ఇంట్లోవున్నాను, లేను అని చెప్పడానికి జంకుతూ జంకుతూ తలుపుచాటునుండి చెప్పతుంది ఈమె ఎంత ధారాళంగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడింది అనుకున్నాడు అతనికి సినిమామీద ధ్యాసలేదు. ఏదో తప్పనిసరిగా చూస్తూన్నాడే కాని, అతని మనో విహంగం ఎచ్చటెచ్చటనో ఎగిరిపోతూంది. ఆ సుందరి రోహిణిని ముద్దులాడు నెపం మీద ఇతనికి ఆమె తనచేతిని తగిలించినప్పుడల్లా ఇతను కులికిపడుతూన్నాడు కాని, ఆమె స్పర్శసుఖం తన శరీరం మరల మరల గోరుతూన్నట్లు చూచాయగా తోచింది

ఇంతలో సినిమా అఖరైపోవచ్చింది ప్రక్కను కూర్చున్న సుందరి 'నే నిప్పుడే బయటకు వెళ్ళివస్తాన' అని చెప్పి మెరుపుతీగలా అంతర్ధానమైంది

జయమ్మ కష్టాలలో తాను కూడా పాల్గొంటూ సంతతధారగా కంట్లోంబట నీళ్ళు కారుస్తూన్న రాధ ఈవిషయం ఏమీ గమనించలేదు సినిమా ముగిసింది దీపాల వెలుగులో తన ప్రక్కకుర్చీలో పడివున్న పర్సు మాధవరావుకి కనబడింది ఆ సుందరిదే అయి వుంటుందని తీసి పట్టుకున్నాడు మోటారులో కూర్చుని అంతా ఇంటికి వచ్చేసినారు మాధవరావుకు నిద్రపోదామంటే నిద్ర రావటంలేదు కళ్ళుమూసేసరికల్లా ఆ సుందరి ప్రత్యక్షమవుతోంది మనస్సు దేనికొరకో వెదకుతూన్నట్లనిపించింది ఏదో ఆరాటం, చెప్పలేని ఆందోళన ఏమిటిది? ఏన[illegible] లేనిది నేను ఎంతమంది అందమైన లేడీ పే[illegible]ంట్లను చూచేను మిక్సెడ్ క్లబ్బులలో ఎంతమంది స్త్రీలతో కలసి మెలసి ఆటలు ఆడేను కాలేజీలో

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ శుక్లనష్టమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ

పి సి ఏ &కంపెని "ఆయుర్వేదసమాజం"

పెరిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా.

ఎంతోమంది యువతులతో కలసిపనిచేసేను నాకు ఎన్నడూ ఈవిధంగా కాలేదు నాహృదయ తంత్రులను తన కొనగోటితో మీటుతూన్నట్టు ఆ సుందరి నాహృదయం కదలించివేస్తూంది కొంపదీసి రాధకు ద్రోహం తలపెట్టనుగదా! పాపం! అమాయకురాలు, ప్రశాంతంగా నిద్రపోతోంది సినిమలో కథానాయకి జయమ్మ పడుతూన్న కష్టాలు చూచి ఎంత కన్నీరు గార్చింది— భానుమతికూడా ఎంతబాగా యాక్టుచేసింది నిజంగాఏవేషానికంటే ఆవేషానికిఅతికినట్లు యాక్టుచేసింది సినిమాలోలాగే ఈ సుందరి కూడా మా స్వర్గసీమలో అడుగు పెట్టదుగదా! ఈ ఆలోచన మనస్సులో తట్టగానే భయకంపితుడైనాడు

‘ఛీ—ఛీ అటువంటిపని ఎన్నటికీ చేయరాదు అమాయకురాలు, చిన్నప్పటి నుండి నామీద అతిప్రేమ ఒలకపోసి, నన్ను ప్రేమించి పెళ్లిచేసుకున్న నాచిట్టి మరదలు, అర్ధాంగికి లేశమాత్రం కష్టం కలిగించను మా మామకు, అత్తయ్యకు తెలుస్తే ఏమనుకుంటారు? ఊరిలో ఎంత అప్రతిష్ఠ! నా ప్రాక్టీసు కెంత భంగం? తలెత్తుకు తిరగగలనా? అటువంటి ఆలోచనే నామనస్సుకు తెచ్చుకోరాదు, నేను ఇక పోయి పడుకుంటా?’ అని పడకకుర్చీలోంచి లేచి పక్కమీదకు వెళ్లి పడుకున్నాడు

తీరా కళ్లుమూసుకునేసరికి సినిమాలో సుందరి తన మనశ్చక్షువులకు ప్రత్యక్షమైంది

‘అబ్బ! ఏమిది!! నిద్రపోదామంటే నిద్రరావటంలేదే కళ్లుమూసుకునే సరికల్లా ఆ జవ్వని ప్రత్యక్షమవుతూంది అబ్బ ఎంత నాజూకుగా వుంది ‘నమస్తే’ అని నమస్కారంపెట్టినప్పుడు ఆమెచేతులు దంతపు ముక్కలేమోయని భ్రమింపచేశాయి ఆమె పొడుగాటివేళ్ల గోళ్లకు రాసుకున్న ‘క్యూటక్సు’ దీపాల వెలుగులో నక్షత్రాలలా మెరిసేయి కట్టుకున్న కనకాంబరం జార్జెట్టుచీర ఆమె అందానికి మెరుగులు దిద్దుతో దేహచ్ఛాయలో సమ్మిళితమైపోయింది ధరించిన ఎరుపురంగు శాటిన్ జాకెట్టు ఎంత అమరివుంది నడకలో ఎంత ఠీవి కనబరుస్తూ వెళ్ళింది ఇంతకూ ఆమె ఎవరో చెప్పిందికాదు కన్యకో,పరకీయో? కన్యకయితే మాత్రం నాకేం ప్రయోజనం? పరకీయను మాతృభావమున చూచు పవిత్రమైన భారతదేశములో పుట్టిన నాకిట్టి ఆలోచన రారాదు ఆమె పేరయినా కనుక్కోలేదే! నీవెవరో నాకు గుర్తులేదంటే ఎంత చమత్కారంగా తప్పించింది?’

ఇంతలో బల్లమీద పెట్టిన ఆమె పర్సు మీద అతని దృష్టిపడింది

‘అన్నట్లు ఈపర్సు ఆమె కెట్లందియాలి? ఒకవేళ ఇందులో ఆమె అడ్రసు ఏమైనా వుంటుందేమో! తెరచిచూస్తాను’

అని అనుకుని తెరచిచూస్తే అందులో ఒక అయిదు రూపాయిలనోటు కొంత చిల్లర కనబడింది మధ్యనున్న ‘జిబ్’ లాగాడు అందులో కార్డుసైజులో ఆ సుందరి ఫోటోవుంది దానికింద ‘పుష్పలత 112 కేర్ పాకు మెడ్రాసు అని వ్రాసివుంది ఆఫోటో తీసి తదేకధ్యానంగా చూచాడు పుష్పలత పార్శీవేషంలో తీయించుకున్న పోజ్ అది అర్ధచంద్రుడివంటి ఆమె నుదుటిపై ముంగురులు జీరాడుచు వింత అందమిస్తున్నాయి నిడుదలై విశాలములై యున్న ఆమెకండ్లకు కాటుకరేఖలు తీర్చివున్నాయి యవ్వనపు పొంగు పొరలి ప్రవహించుచున్నట్లున్న ఆ సుందరివిగ్రహం చూచినకొలది మాధవరావు ఉన్మత్తుడు కాసాగెడు ఆపోజ్‌ని కండ్లకు అద్దుకున్నాడు హృదయానికి హత్తుకుని ఈసుందరి కొరకు ఏ పురుషుడు తపస్సు చేస్తూన్నాడో కదా! అని అనుకున్నాడు తాను చేస్తున్నపని తప్పేమో అని తోచింది స్త్రీ కళాస్వరూపిణి అట్టి కళామూర్తిని ఆరాధించానేకాని నే నెట్టి దోషము చేయలేదుగదా! పేరు పుష్పలతట ఎంత చక్కని పేరు తల్లిదండ్రులామె చక్కదనము చూచి పేరు పెట్టినట్లున్నారు ఏమయినాసరే రేపు వుదయం ఈమెదగ్గరకు వెళ్ళి వివరాలన్నీ కనుక్కుంటాను లత పొరపాటుగా పర్సు పారేసుకుందనుకున్నాను-నేను పొరపాటుపడ్డాను ఆమె బుద్ధిపూర్వకంగానే వదలిపెట్టి వెళ్ళింది నాకు తన అడ్రసు ఇచ్చేవుద్దేశంతో నే వెళ్లినట్లు ఇప్పుడు తోస్తూంది ‘ఈవిధంగా ముందుకూ, వెనకకూ’ దాగట్లో పడ్డ వెలంకాయలాగ ఊగులాడుతుండగా గోడనున్న గడియారం టంగు టంగున రెండుగంటలు కొట్టింది

రాధకు మెలకువ వచ్చి చూచింది మంచముపై భర్త లేడు అటు ఇటు కలయ చూచింది తలవేపున వున్న కుర్చీలో భర్త కూర్చునివుండడం చూచింది పాపమాయిల్లాలు తన భర్త ఏదో వైద్యగ్రంథం చదువుకొంటున్నాడనుకుంది

“ఇంకా పడుకోనేలేదా మీరు డాక్టరై వుండికూడా ఆరోగ్యవిధులు పాటించరు కదా! ఏం చదువో! అస్తమానం ఒకటే చదువు,” అని భర్తతో అంది

రాధ ఎక్కడ లేచి వస్తుందో, తన చేతిలోవున్న ఫోటో ఎక్కడ చూస్తుందో అని మాధవరావు కంగారుపడి ‘లేదు లేదు రాధా వస్తూన్నాను నీవు పడుకో. అయిపోయింది’ అని రాధకు జబాబిచ్చి పుష్పలత ఫోటో భార్యకు కనబడకుండ జాగ్రత్తగా పర్సులో పెట్టేసి వచ్చి పడుకున్నాడు

“సినిమాలో జయమ్మపడ్డకష్టాలు చూడలేకపోయానండీ ఏదో స్వర్గసీమ అంటే ఏమిటో అనుకున్నాను”

“కష్టసుఖాలు కావడికుండలు అంటారుగా, ప్రతీవాళ్ల జీవితంలోనూ కష్టసుఖాలు సమ్మిళితమైయే వుంటాయి”

“సుఖం అనుభవించవచ్చునుగాని కష్టం అనుభవించడం కష్టం ఒకళ్లు కష్టపడుతూవుంటే చూడలేముకూడా!”

“వెర్రిదానా ఒకళ్లు సుఖపడుతుంటే చూడలేనివాళ్లుకూడా వుంటారు మనం అనుభవించలేమంటే తప్పుతుందా? మనం ఇంత స్వర్గసౌఖ్యం అనుభవిస్తూన్నామా? మరొక గడియకు ఏమవుతుందో నీవూ, నేనూ చెప్పగలమా?”

భర్త యథాలాపంగా అన్న మాటలకు రాధ వులిక్కిపడింది సినిమాలో, పుష్పలతను చూచినదగ్గర్నుండి ఆమె మనస్సు ఎందుకో బాధపడుతోంది దానిపై భర్త అన్నమాట ఏదో రానున్న ఆపదకు సూచన అన్నట్లు అయింది సంభాషణ మార్చదలంచి “ఏమండీ మరీ ఈ వూరిలో ఆడపిల్లలకు సిగ్గుఎగ్గులు బొత్తిగాలేవు మీ పక్కని ఆ అమ్మాయి అలాగ వచ్చి కూచుందేమిటి? పైగా ఎన్నాళ్లబట్టో పరిచయమున్నవాళ్లలా కబుర్లుకూడాను ఆ అమ్మాయి అలాగ మాట్లాడుతూంటే నాకూరికే వెంపరమేసింది పరాయి మగవారన్న జంకు ఏకోశానా లేదు ఒకటే పకపకలూ, వెకవెకలూను

“కూర్చుంటే తప్పేముంది? కాలేజీల్లో కలసిమెలసి చదువుకోవటం లేదా? ఆఫీసుల్లో కలసి పనలు చేయడంలేదా? పురుషులతో సమాన హక్కులు కావల

(47-వ పేజీ చూడండి)

కుష్ఠు ★ బొల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటీ చికిత్స, క్యాటలాగు ఉచితం జి వి రెడ్డి అండ్ కో, (రిజిష్టరు) భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ గోదావరి

బుద్ధిః కర్మానుసారిణీ

(15-వ పేజీ తరువాయి)

యమని కోరుకుంటూన్న స్త్రీలకు పురుషుని ప్రక్క కూర్చుంటే తప్పేముంది? నా దగ్గర అంటే అన్నావు కాని ఇంకెవరి దగ్గరా నీ పల్లెటూరిగబ్బిలాయిమాటలు అనకు"

ఏమన్నా అంటే పల్లెటూరిగబ్బిలాయి నీకేం తెలుసంటారు మా నంకాయమ్మ బామ్మ పరాయిపురుషుడికి స్త్రీ ఎప్పుడూ గజం దూరంలో నిలబడి మాట్లాడాలి అని ఎప్పుడూ అనేది తెలుసా?

ఆ మాటకు మాధవరావు ఫక్కున నవ్వాడు దానితో రాధకు రోషం వచ్చింది

"పోనీండి నామాటలన్నా నే నవ్వాను మీకు వేళాకోళమే! సరే కానీయండి ఆవిడగారు ఆ తోలు ఒంచి అంత నిర్లక్ష్యంగా పారేసుకుపోయిందెవిటండీ?"

"పోదూ ఒక్కటే గొడవ, నాకు నిద్ర వస్తూంది రెండున్నర కావొస్తూంది ఇక నిద్రపోదాము"

మరునాడుదయం మాధవరావు ఎనిమిది గంటలకల్లా టిక్ టాక్ గా అలంకరించుకుని పుష్పలత పారేసిపోయిన మనిపర్సు పట్టుకుని మోటారులో ఆమె ఇంటికి బయలుదేరేడు వెదుకగా వెదుకగా 112 నెంబరు ఇల్లు కనబడింది అదొక చిన్న బంగళా ముందు అందమైన చిన్న తోట వుంది మోటరుహారన్ వేయగానే ఒక నౌకరువచ్చి గేటు తీసేడు తోటలో చమన్ దగ్గర మాధవరావు మోటరాపేడు గేటుతీసిన నౌకరు వచ్చి సలాం పెట్టి మాధవరావుని డ్రాయింగు రూములో కూర్చోపెట్టేడు ఆ నౌకరు చేతికి మాధవరావు తన విజిటింగ్ కార్డు ఇచ్చిపంపేడు బల్లమీద కొన్ని పేపర్లు ఇతని చేతికిచ్చి ఆ నౌకరు తాను లోపలికి వెళ్ళేడు

ఆ డ్రాయింగురూము దివ్యంగా అలంకరించి వుంది వివిధవేషాలతో తీసుకున్న పుష్పలత ఫోటోలు ఎన్లార్జిమెంటులు గోడల కలంకరించివున్నాయి ఆ గది సౌందర్యాన్ని పరికిస్తూన్న మాధవరావుకు తెర తొలగించుకొనివచ్చిన పుష్పలత ఆశ్చర్యచకితుడిని చేసింది పుష్పలత ఆనాడు తెల్లటి కాశ్మీరపుసిల్కుపై తెల్లటిపూవులు గల సిల్కు షల్వారు పాయజామాను, కుడతాయున్ను ధరించి లేతగులాబీరంగు టిష్యూసిల్కు వలిపయ్యెదగా వేసుకుంది కాలికి జరిబుట్ దారీపనిచేసిన నల్లటి ముఖమల్ చడావులు తొడుక్కుంది అప్పుడే తలంటిపోసుకుందేమో తల విరియపోసుకుని తలపై రిబ్బన్ కట్టుకుంది ఆ దుస్తులతో ఆమె అప్సరసలాగా వెలిగిపోతూంది ఆమెను జూడగానే తాను ఇంగ్లీషు నవలలో చదివిన ఫెయిరీ ఏమో ననుకున్నాగు రాగాలత బయటకు వచ్చి "ఓహో డాక్టరు పుష్ప 'నమస్తే' పొద్దున్నే దయచేశారే! నామీద చాలా దయవుందన్నమాట!" అని పలకరించి సోఫాలో అతని పక్కనే కూర్చుంది

పుష్పలతతండ్రి వరదరాజయ్య మదరాసులో ఒక చిన్న వకీలు లత ఆయన ఏకైక ముద్దుల పుత్రిక చాలాకాలముకు పుట్టుటచేతనూ ఒక్కరితె అవుటచేతనూ తల్లిదండ్రులామెను చాలా అపురూపంగా పెంచేరు బడికి పంపితే తమ బిడ్డ ఎక్కడ కందిపోతుందో అని ఇంట్లోనే ఒక దొరసానిని పెట్టి ప్రయివేటు చెప్పించారు లతకు పన్నెండో ఏడాది వచ్చేసరికి తండ్రి వరదరాజయ్య అయిదువేల రూపాయిల ఆస్తినీ, పదివేలు ఖరీదు చేయు చిన్న బంగళాను తన ముద్దులకూతుర్ని తన సతీమణి కప్పజెప్పి తాను స్వర్గస్థుడైనాడు భర్తకొరకు దుఃఖించి దుఃఖించి ఆండాళ్లమ్మకూడా ఏడాదై భర్తదగ్గరకు చేరుకుంది ఆండాళమ్మ బ్రతికుండగా తన కూతుర్ని ఒక యింటిదాన్ని చేయాలని అనుకుంది కాని పెండ్లిచేసుకుని ఒకడి అధీనంక్రింద బానిసబ్రతుకు నేను బ్రతకలేనని లత మూర్ఖపు పట్టుపట్టింది

ఇంతలో ఆమె కోరిక తీరకుండానే

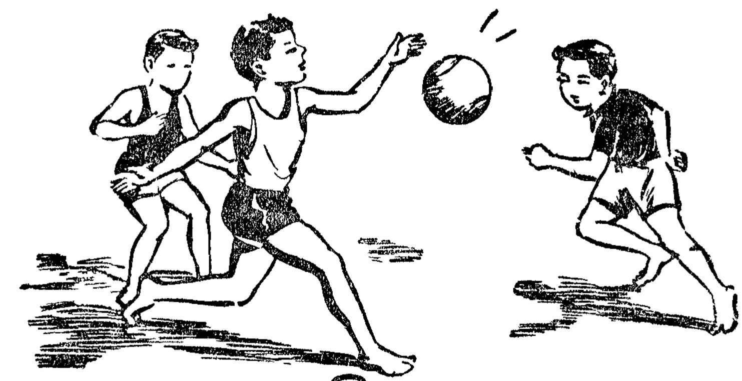

ఎదిగే పిల్లల
సంక్షేమానికి అతి ప్రధానం

పిల్లలు చురుకుగా, పుష్టికరంగా ఎదుగుటకు విటోఫెర్రిన్ పోటిలేని సాధనం రక్తక్షీణత, విటమిన్‌లోపం, అన్ని రకాల నీరసాలతో బాధపడు వారికి ఇది మంచి టానిక్‌గా పనిచేస్తుంది.

విటోఫెర్రిన్

ఉత్పత్తిదారులు
ది మైసూర్ ఇండస్ట్రియల్ & టెస్టింగ్ లాబరేటరీ లిద్
మల్లేశ్వరం, బెంగుళూరు

సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు
బెస్ట్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.
పోస్ట్ బాక్సు నం 63, మద్రాసు

8Z 36 TG

కాలధర్మం పొందింది ప్రస్తుతం ఆ ఇంట్లో ఒక్కరితయే నవుకర్లను పెట్టుకుని వుంది ఆమె వుద్దేశాలకు తగిన స్వేచ్ఛ దొరికింది. తన కంటికి నజరైన పురుషుని ప్రేమించి ఇష్టమున్నంతవరకూ కలసివుండి తరువాత ఎవరిదోవ వారిదనే వుద్దేశం మొదటనుండీ ఆమెలో ఏలా కలిగిందో కాని, అది రానురాను వృద్ధిఅయి దృఢనిశ్చయంకింద మారింది దానికి తగినట్లుగా స్వేచ్ఛకూడా లభించుటచే లత సిద్ధసంకల్పురాలైంది ఏడాదిక్రితం మెడికల్ కాలేజీలో మాధవరావుఉపన్యాసం విన్నదగ్గర నుండి అతగాని తన వలలో వేసికోవాలనుకుంది అది ఈనాటకి అలభ్యయోగంగా లభ్యమైంది ఈ అవకాశమును లత వదలి పెట్టలేదు మాధవరావు దృఢమనస్కుడైనప్పటికీ ఆమె పన్నిన వలలో చిక్కుకున్నాడు ఆనాటినుండీ ఆమెఇంటికి బానిసలాగ తిరుగుతున్నాడు ఆమె వినోదాలకు, విలాసాలకు ద్రవ్యాన్ని తృణప్రాయంగా ఖర్చుపెట్టుతూన్నాడు. రాధ వంటిపై నున్న ఒక్కొక్కవస్తువే మాయమౌతూన్నాయి ప్రాక్టీసుధ్యాస లేదు ఇంటిధ్యాస అసలే లేదు నలుగురూ నవ్వుతూన్నారన్న మాట మొదలేలేదు ప్రపంచకమంతా లతమయంగా కన్పిస్తూంది ఎన్నో రకాల పోజుల్లో తాను, లత కలసి ఫోటోలు తీసుకుని ఎన్లార్జి చేయించి లత ఇంటలో అలంకరించాడు తన పల్లపుపొలం తాకట్టు పెట్టేడు తాను వున్న ఇల్లు అమ్మజూపుతున్నాడు

మెల్లి మెల్లిగా మాధవరావుప్రవర్తన ధవిళేశ్వరందాకా పాకింది ముందు నారాయణరావు నమ్మలేదు కాని అసలు విషయం కనుక్కువస్తానని మద్రాసు వచ్చేరు మామగారు వున్న మూడురోజులు ప్రాణాలు బిగపట్టుకుని మాధవరావు ఇల్లు కదలలేదు తండ్రి రాధను ఈ విషయం గుచ్చిగుచ్చి అడిగారు

"అబ్బే ఏమీ లేదు నాన్నా, గిట్టనివాళ్లు ఏవో పుట్టించిన మటలు నీ వేలాగు నమ్మేవో నాకు ఆశ్చర్యంగా వుంది నీ మేనల్లుడి గుణం నీకు తెలియదూ? మేము నిక్షేపంలాగున్నాము" అని జబాబిచ్చింది

తన తండ్రితో తన్నిగురించి ఏమి చెప్పుతుందో అని భయపడుతూన్న మాధవరావు రాధ జబాబు విని సంతుష్టి చెందాడు

"ఉగాదిపండుగ నాలుగురోజులుంది నీవు అల్లుడూ పిల్లలూ వస్తే పండుగ సరదాగా చేసుకొందాము"

"అయ్యో ఎలాగు నాన్నా? ఒక్క నిముషం వారు వూరిలో లేకపోతే గడుస్తుందా? డాక్టరు ప్రాక్టీసా మరోకటా? వారికి తీరుబాటన్నమాటే లేదు ఎలాగ వస్తారు? మీకు వీలున్నప్పుడు మీరే వస్తే సంతోషిస్తాము"

"పోనీ అమ్మ, మీ దయ ఎక్కడోదగ్గర బాగుంటే అంతే చాలు" అని పాపమా వృద్ధుడు కళ్లద్దాలు తీసి కళ్లు తుడుచుకున్నాడు

"నేను ఈవాళ సాయంకాలం వెళ్లుతానమ్మ మీ అమ్మ ఒకతే వుంది

"అలాగే వెళ్లు నాన్నా అమ్మ ఒక్కతే వుండలేదు"

ఇదివరకు ఎప్పుడువచ్చినా కొసరి కొసరి బలవంతం చేసి వుంచమనే కూతురు, అల్లుడు ఈసారి వెళ్లతానన్నదే చాలునని వూరకోవటం చూచి నారాయణరావుమనస్సు శంకాకులమైంది కాని చేసేదేమీ లేక వీరిని కాపాడమని మనస్సులో భగవంతుని ప్రార్థించాడు

మూడురోజులై మాధవరావు పుష్పలతను చూడలేదేమో అతనికి మూడు యుగాలుగా వుంది మామగార్ని రైలుకు ఎక్కించి నేరుగా పుష్పలతఇంటికి వెళ్లాలనుకున్నాడు చెక్కుబుక్కు జేబులో పెట్టుకున్నాడు లత ఎంత బెంగపెట్టుకునుందో, ఎంత కోపగించుకుంటుందో అనుకుని ఆమె అలక తీర్చడానికి, రాబోయే ఉగాది బహుమానానికి గాను వుమ్మిడియార్ కు వెళ్ళి రెండు వేలకు ఒక రవ్వలగాజుల జత కొని చెక్కు వ్రాసిచ్చి కీలుపాక్ వచ్చేడు వాకిట్లో వున్న నౌకరు 'మీరొస్తే అమ్మగారు ఇంట్లో లేరని చెప్పమన్నారు' అన్నాడు వాడిమాట వినిపించుకోకుండా గబగబ లోపలికి వెళ్లేడు పడకగది ప్రవేశించాడు అచ్చట వున్న సోఫాలో బట్టలవర్తకుడు మీరాసాయబు కూర్చున్నాడు అతని చేతుల్లో లత బంధింపబడి వుంది మాధవరావు ఆ దృశ్యం చూచి నిలువునా కంపించిపోయేడు నోట మాట రాలేదు 'విశ్వాసఘాతినీ' అని మాత్రం అనగలిగేడు లత కూడా ముందు కంగారుపడినా సర్దుకుని "నీవు లోపలికి రావద్దని చెప్పితే ఎందుకు వచ్చావు? పైగా ఆ మాటేమిటి? నీ మీద మోజు వున్నంతవరకూ నీ దగ్గర ప్రేమపొందాను నీమీద అసహ్యం పుట్టింది నీవిక రావలసిన పనిలేదు నన్ను బెదరించడానికి నీవెవరవు? మర్యాదగా బైటికి నడు"

"ఓసి గయ్యాళి ఎంత ప్రేమ చూపించావే నన్ను నా కీర్తినీ ఎంత నాశనం చేశావే నరరూపరాక్షసీ కులటా"

"అయ్యా డాక్టరుగారూ దయచేసి తాము అవతలకి నడవండి లేకపోతే మర్యాద దక్కదు నేను మీకింద అణిగి మణిగి వుండడానికి తాళి కట్టించుకొన్న పల్లెటూరి రాధను కానన్నవిషయం గమనించాలి" అంది లత

ఎందుకైనా మంచిదని సాయబుగారు చాకొక్కటి చేతులోకి తీస్తున్నాడు ఇది గమనించి ఇక తానక్కడ వుంటే లాభం లేదని వచ్చిన తోవనే ఇంటదారి పట్టాడు

ఇంటికి వచ్చేసరికి శశి, గోపీ ఎదురై వాళ్ల తాతగారిచ్చిన బహుమతులన్నీ తండ్రికి చూపించారు వాళ్లను చెరొకవేపు ఎత్తుకుని 'అమ్మ యేది' అని అడిగేడు "అమ్మ దేవుడింటిలో పూజచేసుకుంటూంది" అన్నారు పిల్లలు మాధవరావు దేవుడింటిలోకి వచ్చేసరికి అప్పుడే పూజ ముగించి రాధ దేవికి మంగళహారతి ఇస్తూ 'ఇదో తనయుడు నేను అతివ వేడితినమ్మ' అని శ్రావ్యకంఠంతో మంగళహారతి పాడుతూంది మాధవరావా పాట విని కరిగి నీరైపోయేడు మంగళహారతి కండ్లకద్దుకుంటూన్న భర్తను చూచి రాధ ఆశ్చర్యపడింది

జరిగినవిషయం అంతా మర్చిపోయి తనను క్షమించమని మాధవరావు రాధను క్షమార్పణ కోరేడు

"అబ్బ ఏమంటారండీ, కష్టసుఖాలు కావడికుండలని మీరానాడు అనలా? ఇంతకీ నా పుణ్యం మంచిది మీలాంటి భర్త దొరికేరు" అంది రాధ

"ఇదిగో రాధా నీకు ఉగాదికానుక రవ్వలగాజులు తెచ్చేను రేపు సాయంకాలం మనమందరం బయలుదేరి ధవిళేశ్వరం వెళ్లదాము పండుగ సరదాగా అచ్చట గడుపుదాము అత్తయ్యకు మామయ్యకు సంతోషంగా వుంటుంది"

అనుకోకుండా వచ్చిన కూతురు, అల్లుడిన్నీ, మనుమల్నీ చూచుకుని ముసలిదంపతులు మురిసిపోయారు

మాధవరావు మదరాసుకాపురం ఎత్తేసి తన అత్తమామలదగ్గరనే వుండి ప్రాక్టీసు చేస్తున్నాడు ★

Edited, Printed & Published by S Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty St Madras